

ĐURO FRANKOVIĆ ([Fok](#), 9. veljače 1945. - [Pečuh](#), 9. listopada 2016.)

Đuro Franković (mađarski, *Frankovics György*) je bio [hrvatski](#) publicist, književnik, etnograf, znanstvenik i kulturni djelatnik iz [Mađarske](#). Bavio se etnografijom i usmenom književnosti u Hrvatskoj i Mađarskoj. Rodio se u podravskom selu [Foku](#) u Mađarskoj 9. 2. 1945. godine, a živio je u [Lukovišću](#) (Lakocá) u mađarskoj Podravini, selu nizvodno od Barča. Srednju školu pohađa u [Budimpešti](#) u Hrvatsko-srpskoj gimnaziji, koja je onda bila jedina takva u Mađarskoj. Na studij odlazi u [Pečuh](#), gdje na Visokoj učiteljskoj školi, na Južnoslavenskom nastavnom odjelu studira „Južnoslavensku povijest“.

Objavio je velik broj djela s temama iz života, narodne kulture i tradicije Hrvata u Mađarskoj. Pisao je knjige i udžbenike za djecu (*Narodopis*, 2001.). Značaj je njegovog pedagoškog rada što je u njima dao pozornost zanemarenim i nedovoljno isticanim velikanima hrvatske povijesti kao što su [Bartol Kašić](#), [Fran Kurelac](#), [Đuro Deželić](#), [Ivan Česmički](#), [Julije Klovic](#) i drugi, ali i domaćim autorima koji su svojim radom čuvali lokalni hrvatski izričaj i tradicije, kao što je narodni pripovjedač [Andrija Hideg](#) i [Krstó Pejkić](#).

Svojim djelima je ušao u antologiju *Pjesništvo Hrvata u Mađarskoj = Poemaro de kroatoj en Hungario*, urednika [Đure Vidmarovića](#), [Marije Belošević](#) i [Mije Karagića](#).

O Frankovićevom marljivom etnografskom radu svjedoči i činjenica da je od 1993. godine bio urednik zbornika Etnografija Hrvata u Mađarskoj, Mađarskog etnografskog društva (Magyar Neprajzi Tarsasag) za hrvatsku manjinu. Uređivao je časopis za kulturu i društvena pitanja Hrvata u Mađarskoj pod nazivom Pogledi. Objavio je više od 500 studija, članaka, prikaza iz kulture, povijesti i etnologije, prikaze iz povijesti školstva Hrvata u Mađarskoj na mađarskom i hrvatskom jeziku. Autor je dvadesetak knjiga, zbornika, blagdanskih kalendara itd.

Padom komunizma i s demokratskim promjenama u Hrvatskoj i Mađarskoj, Đuro Franković se uključio u politički život svoje manjine i odigrao važnu povijesnu ulogu. S još dvojicom sunarodnjaka bio je sudionik osnivačkog Sabora Hrvatske demokratske zajednice koji je održan u Zagrebu 24. veljače 1990. godine. Nakon toga bio je sudionik inicijative za osnivanje samostalne hrvatske manjinske udruge u Mađarskoj kako bi se konačno napustio jugounitaristički tzv. Demokratski Savez Južnih Slavena (DSJS) u Mađarskoj. Zakonodavstvo nove Republike Mađarske 1990. godine je Hrvate u Mađarskoj priznalo kao samostalnu povijesnu manjinu. Ovaj povijesni trenutak i pozitivnu situaciju Đuro Franković, zajedno s Antunom Mujićem i Kornelom Matkovićem, početkom 1990-ih godina organiziraju u Baji i Pečuhu udruge koje ne žele djelovati u okvirima DSJS-a. Upravo zahvaljujući njima, osnovan je Savez Hrvata Mađarske. U tim nastojanjima imali su podršku duhovnog i političkog vodstva Republike Hrvatske. Osnivačkom saboru Saveza Hrvata u Mađarskoj nazočili su u ime Vlade RH, ministar vanjskih poslova Zdravko Mršić, u ime Sabora RH zastupnik Đuro Vidmarović i u ime Biskupske konferencije RH monsinjor Đuro Kokša, pomoćni biskup Zagrebačke biskupije. Na prvom saboru, koji je trajao od 2. do 3. studenoga 1990. godine u Sambotelu, prvi predsjednik Saveza Hrvata Mađarske postao je Đuro Franković.

Nakon kratke i teške bolesti Đuro Franković je umro u 72. godini života, 9. listopada 2016. u Pečuhu, a posljednji ispraćaj bio je na gradskom groblju 27. listopada 2016.

ĐURO FRANKOVIĆ – Hrvatska, Podravina i Molve

Već je ranije u tekstu spomenuto da je Đuro Franković u nastojanjima osnivanja Saveza Hrvata u Mađarskoj imao podršku Molvarca monsinjora Đure Kokše, pomoćnog biskupa Zagrebačke biskupije.

Uz Podravinu ga nadalje veže prijateljstvo i suradnja s akademikom Dragutinom Feletarom te profesorom Hrvojem Petrićem. Franković je u znanstvenom časopisu Podravina (urednici: Feletar i Petrić, nakladnik: Meridijani, Samobor) objavio desetak radova većinom o narodnim običajima Hrvata u Mađarskoj, ali i o drugim temama koje su bile interes njegova rada.

Njegovom inicijativom (tijekom suradnje s tadašnjim predsjednikom MLK-a, Zvonimirom Ištvanom) Molvarski likovni krug je ugostio likovnu udrugu Mecsek Alkotó Műhely, Pécs-Abaliget u Molvama s njihovim likovnim radovima na izložbi koja je otvorena 18. 9. 2011. godine, a Molvarski likovni krug je nakon toga ostvario značajnu izložbu u Pečuhu u razdoblju od 30. 5. 2012. do 12. 6. 2012. godine u Domu udruga građana na Trgu svetog Stjepana 17.

Intenzivna suradnja Đure Frankovića i Zvonimira Ištvana nastavila se dugi niz godina. Zajedno su pripremili tekst *Božanstva u krošnjama drveća* objavljen u časopisu Hrvatske šume, istraživali su lokalitet ustaškog logora Janka-pusztá kod Belezne u Mađarskoj, pripremali materijale za udžbenike hrvatskih škola u Mađarskoj te surađivali na izdavanju serije svezaka o obljetnicama gradnji crkvi u mađarskoj Podravini. Također je surađivao i s naivnim slikarom Đurom Jakovićem, čije su slike korištene za ilustraciju Pučke Biblije. Osobno smo još tijekom kolovoza 2016. godine razmijenili nekoliko e-mail poruka u kojima me molio da mu istražim prikaze i posvećene crkve svetog Stjepana u Hrvatskoj. Nažalost, nismo uspjeli realizirati ovu suradnju radi njegove prerane smrti.

Kao znak zahvale za sve što je učinio u svom životu za Hrvate u Mađarskoj, na općinskoj zgradi u Lukovišću (Lakócsa) postavljena je spomen-ploča, koja je na prigodnoj svečanosti otkrivena u nedjelju, 9. veljače 2020. godine. Ploču su otkrili gospođa Katalin Frankovics, supruga Đure Frankovića i gospodin Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj.

A ovaj tekst neka bude moj (i naš) mali doprinos sjećanju na sve što je Đuro Franković učinio i za nas ovdje u molvarskoj Podravini!

Đuro Franković zapisuje kazivanja o logoru Janka-puszta u Belezni (snimio: Z. Ištvan, 7. 5. 2014.).

Obitelji pokojnog Đure Frankovića uz otkrivenu spomen ploču (snimio: Z. Ištvan, 8. 2. 2020.).

Spomen ploča Đuri Frankoviću na općinskoj zgradi u Lukovišću (snimio: Z. Ištvan, 8. 2. 2020.).

Nadgrobna ploča (snimio: Z. Ištvan, 8. 2. 2020.).

Aleja grobnih mjesta na Pečuškom groblju, gdje je i ploča Đure Frankovića (snimio: Z. Ištvan, 8. 2. 2020.).

Đuro Franković poklanja sliku predsjedniku MLK-a Zvonimiru Ištvanu (snimio: K. Heidler, 18. 9. 2011.).

LITERATURA I IZVORI

IŠTVAN, Zvonimir: *Zanimljivi uskrсни običaji Hrvata u Mađarskoj* – MIL 43/2015., Općina Molve, 2015., 10-11.

FRANKOVIĆ, Đuro: *Božanstva u krošnji drveća* – Hrvatske šume (Časopis za popularizaciju šumarstva) 211-212/2014., Hrvatske šume d.o.o., 2014., 52-53.

<http://zornicanova.hu/serija-svezaka-o-gradnji-crkvi-u-podravini-u-20-stoljecu/> (16.12.2014.)

<https://mojahrvatska.vecernji.hr/vijesti/duro-frankovic-ivan-gugan-pecuh-madarska-hrvatski-jezik-1230503> (11.2.2020.)

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/dvidmarovic/25076-in-memori-am-duro-frankovic.html> (11.2.2020.)

<http://zornicanova.hu/posljednji-pozdrav/>

https://hr.wikipedia.org/wiki/Đuro_Franković (11.2.2020.)

<https://matis.hr/vijesti/sjecanje-na-duro-frankovica/> (11.2.2020.)

Zvonimir Ištvan